

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate sprejema upravnništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopisni se ne vračajo, nefrankovana pisma ne sprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno ob nedeljah in praznikih ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 121.

V Ljubljani, v petek, 29. maja 1903.

Letnik XXXI.

Parlamentarno delo.

Dunaj, 27. maja.

Nedeljski počitek.

Zbornica hira in peša, delo ne gre iz pod rok.

Krivi so temu razni »slučaji«, s katerimi se bavi zbornica, kakor n. pr. dogodki na Hrvaškem; pa tudi režiserji niso brez krivde, ker sami skrbijo, da od seje do seje ostane stari dnevni red.

Tako je včeraj veliko večino poslancev iznenadil predlog predsednika, naj bode prihodnja seja šele v petek teden. Za nekaj tednov je na dnevnem redu prememba zakona iz l. 1895. glede nedeljskega počitka. Mnogi žele, da bi bil ta zakon čim prej rešen.

Ker pa je včeraj poslanec Biankini v imenu »Slovanske zveze« zapretil, da v bodočo sejo prinese nujen predlog glede hrvaških dogodkov, so režiserji v zadnjem trenutku sklenili, naj je bodoča seja šele po Binkoštnih praznikih, da se morda poležejo duhovi v banovini.

Drugi vzrok nedelavnosti v zbornici je pa želja vlade, da nagodbeni in carinski odsek čim prej rešita svoje delo.

Včeraj je zbornica dovršila glavno razpravo o nedeljskem počitku. Morda vstrežem temu ali onemu, ako kratko pojasnim to vprašanje. Do leta 1885. avstrijski zakoni niso poznali nedeljskega počitka. Obrtni red iz l. 1885. določa: »Ob nedeljah mora počivati vse obrtno delo.« Izvzeto je bilo le snajenje in nujne poprave. Trgovinski minister pa je mogel dovoliti razne izjeme. Tako je naredba z dne 27. maja 1885. naštel 46 izjem. Vsled tega so se vedno množile pritožbe, v prvi vrsti iz soc. političnih nagibov, pa tudi iz verskih, ker so razne izjeme naravnost onemogočile posvečevanje nedelj. Te pritožbe in prošnje so napotile vlado, da je l. 1895. predložila nov načrt glede počitka ob nedeljah in praznikih. Ta zakon določa popolni nedeljski počitek za obrtno delavce.

Člen 5. tega zakona tudi določa, da morajo delavci vsaj vsako drugo nedeljo imeti priliko za obisk božje službe. Za trgovske pomočnike je bilo dovoljeno šesturno delo ob nedeljah.

Sedanja prememba tega zakona pa se tiče v prvi vrsti trgovskih pomočnikov. Vladni načrt zopet določa šesturno delo. Soc. politični odsek pa je določil le štiri ure, in sicer dopoldne; ob enem morejo ti pomočniki vsako drugo nedeljo zahtevati prost dan. Politične oblasti pa morejo po razmerah skrajšati tudi štiriurno delo ob nedeljah. V trgovskih pisarnah pa je dovoljeno le dveurno delo in vsako drugo nedeljo prost dan.

Tudi v odseku so razni govorniki zahtevali popolni počitek ob nedeljah in praznikih. Ta zahteva pa ni prodrla. Glavni vzrok je ta, da imajo v istini na deželi, v goratih krajih, ljudje le ob nedeljah priliko, da si nabavijo v prodajalnicah potrebnih stvari. In če so odprte trafike in gostilne, potem res ni pravega razloga, zakaj bi si n. pr. mož, ki v nedeljo zvrne polič vina, ne smel kupiti na drugi strani pod streho robec, soli ali petroleja.

Torej ti oziri ravno na razmere po deželi so zmagali, da odsek ni določil popolnega nedeljskega počitka. Ravno tako ni govora o zapovedanih praznikih. Tudi v tem oziru imajo nekateri pomisleke. V

Galaciji n. pr. so katoliki, pravoslavni in židje. Vsa ta veroizpovedanja imajo svoje praznike. Ko bi se za vse te določil počitek ob vseh praznikih, trajal bi počitek v trgovinah polovico leta.

To so torej glavne premembe. Mogoče pa je, da zbornica sprejme še predlog, naj vsaka dež. vlada v dogovoru s trgovsko zbornico in dotično občino določa, ali nedeljski počitek traja štiri ure dopoldne ali se porazdeli na dopoldne in popoldne. Tudi v tem oziru se križajo zahteve. Pomočniki zahtevajo, da je delo dovoljeno le dopoldne in imajo vsaj popoldne prosto. Na drugi strani pa se je treba ozirati tudi na male trgovce na deželi, ki izvršujejo svoj posel brez pomočnikov in so veseli, če smejo tudi popoldne po kršč. nauku imeti dve uri prodajalnice odprto.

Zavarovanje.

Soc. politični odsek pa ima še drug zakon v delu. To je zavarovanje zasebnih uradnikov za starost in onemoglost. Glavne stvari sem že pojasnil, kakor tudi razne ugovore in pomisleke. Včeraj je odsek po večdnevni razpravi sprejel z večino glasov § 30, ki je delal največje težave. Zastopniki trgovine in industrije so skušali onemogočiti ves zakon. Naglašajo sicer vedno, da hočejo in želijo zavarovanje svojih uradnikov, toda to zavarovanje naj se izvrši v okviru splošnega zakona za vse nižje sloje prebivalstva ali pa naj vlada prevzame garancijo za vse mogoče primanjkljaje. V predzadnji seji je odsek sklenil, naj se povabi g. min. predsednik, da v imenu vlade izjavi, ali hoče kaj prispevati. Včeraj se je torej seje udeležil tudi dr. pl. Kerber, ki je odločno izjavil, da vlada v ta namen ne more prevzeti nobene garancije in obljubiti nobenega prispevka. Pač pa hoče prispevati za splošno zavarovanje delavcev. Dotični načrt zakona je gotov in vlada ga predloži morda že prihodnje jesen. Ker pa poslanci dobivajo od zasebnih uradnikov prošnje, naj se sklene ta zakon, so mnogi premagali vse pomisleke ter glasovali za novi načrt, ki gospodarjem in uslužbencem nalaga huda bremena. Toda velika večina zasebnih uradnikov bode rada prispevala svoje doneske v gotovi zavesti, da si zagotovijo pokojnino tudi za vdove in vzgojnine za otroke, kakor tudi letno rento za slučaj onemoglosti. Iz »nič« pa je le Bog ustvaril svet. Sicer pa bodo gospodarji večino plačil zvrnili na zavarovance s tem, da jim znižajo plače ali pa skrajšajo število uslužbencev.

Teh zavarovancev bode okoli 74.600, ki so razdeljeni v šest vrst po plači 600—900, 901—1200, 1201—1800, 1801—2400, 2401 do 3000 in nad 3000 kron letne plače.

Paragraf 30 določa, da se zagotovi starostno zavarovanje z gotovimi premijami zavarovancev in gospodarjev. Te premije se plačujejo vsak mesec, in sicer: Uslužbenec s plačo 600—900 kron plačuje na mesec 250 K, gospodar 425 K; drugi razred uslužbenec 4 K, gospodar 540; tretji razred 550, oziroma 655; četrti razred 7 K, ozir. 770; peti razred 850, ozir. 885; šesti razred 10 K, ozir. 10 K.

Starostna renta bi znašala po razredih 675, 900, 1125, 1350, 1575, 1800 kron na leto. Renta za slučaj onemoglosti: 450, 600, 750, 900, 1050, 1200 kron. — Druge določbe pojasnim o priliki.

Nagodbeni odsek

Je danes rešil glavni zakon avstro-ogrške nagodbe. Češki poslanci v odseku so danes govorili jako kratko, ker je načelnik vitez Jaworski obljubil, da ima odsek sejo šele v sredo. Rešiti pa je treba še tri jako važne člene tega zakona. To so člen 8 in 9. glede železničnih tarifov in člen 21. glede živinskega prometa, ki je v zvezi z dotično naredbo.

Glasovi v mladočeškem klubu.

Poučeni krogi hočejo vedeti, da se je v krogu mladočeških poslancev pojavil nekak mal razpor in sicer, kakor pravijo, sedaj samo radi obstrukcije proti budgetnemu provizoriju. Javili smo že, da je večina mladočeških poslancev odločno pripravljena obstruirati budgetni provizorij, ako vlada dotlej ne izpolni tega, kar zahteva češki narod. Ti krogi pravijo, da s tem ne morejo ničesar izgubiti ter v nasprotju z nagodbo ne stavijo v nevarnost nikakih narodnih in gospodarskih interesov. V najnovejšem času pa Koerber poizkuša za vsako ceno se približati zastopnikom češkega naroda, da se morda vendarle najdejo sredstva in pota za zblizanje mej vlado in poslanci. Vlada pa tudi z raznimi grožnjami izkuša odvrti nevarnost mladočeške obstrukcije. Mej drugim govori, da bi v cesarski naredbi s § 14 ne bilo mnogih dragocenih postavk, če se pojavi obstrukcija, in bi bili Čehi znatno oškodovani. Vlada torej grozi, mesto da bi prišla na dan z novimi predlogi. To vladno postopanje ima pa v klubu posledico, da je mal del klubovnih članov jel se podrobneje pečati z grožnjami in si ni kaj ne upa prirediti z novo obstrukcijo. Toda kakor stvari stoje, vlada v tem slučaju ne zmaga in je obstrukcija neizogibna.

Kriza na Ogrskem.

Zanimivo sliko o sedanjih razmerah v Budimpešti prinaša zadnja praška »Politik«. Piše namreč mej drugim sledeče: Ministerski predsednik Szell se je izkazal mnogo preslabotnega, da bi bil kos sedanjim situaciji; na zgoraj in na spodaj, v stranki in pri prebivalstvu je popolno omajano njegovo stališče. Umakniti se bo moral in njegov naslednik ne bo nihče drugi, kot finančni minister Lukács, ki je persona gratissima in se doslej še ni zameril nobeni parlamentarni stranki. Pomagal si bo iz zadrege najprej s provizoriji in blagajniškimi preostanki ter polagoma ugledil pot normalnim razmeram. Upanje je, tako sodijo, da se temu možu posreči parlamentarnim putem rešiti nagodbo. Grof Apponyi, od katerega so svojedobno pričakovali naravnost čudežev, je popolno brez moči in pomena; Daranyi tudi eden nekdanih ljubljencev gotovih ljudij, ima na sebi še madež civilnega zakona, in ravno tako grof Csaky nima več nobene večje vloge v ogrski politiki. — Poleg Lukácsa pridejo doslej v poštev le tile možje: grof Khuen Hedervary, bivši notranji minister Perczel, bivši državni tajnik Berseviczy, grof Ivan Zichy in pa grof Štefan Tisza. Ti bodo pozvani, da prevzemo vodilno ulogo na Ogrskem.

Cesar Viljem na naslov proćod-rimskih krićaveć.

Vodja bavarskega centra baron Hertling, ki je nastopil oni dan kot kandidat za državni zbor na volivskem shodu v Münstru, je na tem shodu podal javnosti naslednje besede nemškega cesarja o potrebi konfesionalnega miru na Nemškem: »Mi si vendar, kot naši predniki, ne moremo razbijati glav nad verskimi vprašanji, marveć živeti moramo mirno med seboj.« — Besede, ki jih je izrekel nekod cesar temu voditelju, morejo sicer nasprotniki v najskrajnejši sili izrabit proti katolikom, a vidi se jim v prvi vrsti, da so naperjene proti protestantskim in drugim rogoviležem.

Pelletanova afera.

Pariški list »Figaro« je objavil te dni senzacionalno pismo, datirano z dnem

25. sept. 1902, s katerim bivši tajnik znane Humbertove rodbine naznanja mornariškemu ministru Pelletanu, da je on tisti, ki mu je po nalogu Humbertove vročil znatno svoto kot nagrado za njegov govor v zbornici dne 23. decembra 1889. povodom razprave o volitvi Humbertovega protikandidata, in ga prosi, naj se mu sedaj hvaležnega izkaže s tem, da mu preskrbi službo v ministerstvu. V včerajšnji seji poslanske zbornice francoske je vsled interpelacije posl. Gonzyja zadeva prišla v razgovor. Minister je to vest označil kot podlo obrekovanje ter mej drugim izjavil, da nikdar v svojem pol. življenju še ni zahteval in prejel nobenega denarja, in da bi se ne bil, ko bi bil hotel prodati svoj glas, gotovo obrnil na Humbertove. No, tega mu list ne očita, mogoče pa je, da se minister vendarle ni branil drobiža, če mu ga je kdo naklonil kot »nagrado«.

Iz brzojavk.

Gosposka zbornica ima svojo prihodnjo sejo 10. junija popoldne. Na dnevnem redu je mej drugim odprava uradniških kavcij ter volitev nagodbene in carinske komisije. — Grof Apponyi, ogrski zbornični predsednik, baje že danes poda ostavko. Govori se tudi z vso resnostjo o demisiji Szellovi. Z druge strani se pa poroča, da se prihodnjo sredo definitivno pojasni položaj. — Volitve v nemški drž. zbor. Berolinski listi poročajo, da se je pri nastavljanju kandidatov za 15 volivnih okrajev pojavilo nasprotstvo med poznajskimi Poljaki. Pravijo, da je podlegla takozvana dvorna stranka. — Protiaustrijske demonstracije v Italiji. Italijanski zunanji minister Morin je včeraj obiskal avstrijskega poslanika Pasettija ter mu izrazil obžalovanje italijanske vlade nad zadnjimi dogodki v Italiji. — Roosevelt zopet kandidat. Za predsedniško mesto v zveznih državah je proglasila republikanska stranka predsednika Roosevelta zopet za kandidata.

Doćodki na Hrvaškem.

Iz Hrvatske danes ni veliko vesti. Položaj je, kakor pred velikim viharjem. Manifest hrvatskih poslancev je včeraj na Dunaju izšel. Podpisalo je manifest 32 hrvatskih državnih in deželnih poslancev iz Dalmacije, Istre in Trsta. Manifest slika dogodke na Hrvaškem in na podlagi oćividcev slika resnićen položaj na Hrvaškem. Iz tega, da je brzojavna in pismena cenzura tako ostra, je sklepati, da se na Hrvaškem gode resne stvari. Manifest opisuje financićelni in politićni položaj, v katerem se nahaja sedaj Hrvatska, ter se zahvaluje slovanskemu in nemškemu ćasopisju za podporo. Hrvatski poslanci izjavljajo, da kljub temu, da jim je bila avdijenca odklonjena, vendar njihova misija ni bila brezuspešna, ker pridobili so si simpatije cele Avstrije.

Banova izjava. Dunajska »Information« prinaša nastopni dopis iz Zagreba dne 21. t. m.: Nemiri, ki so se vršili povodom zadušnice za bana Jelaćića, so izvabili banu grofu Khuenu Hedervaryju izjavo:

»Raje se dam obglaviti, nego bi se umaknil pred polićničnimi demonstracijami!« — Ban je bil sicer izjavil nekemu madjarskemu novinarju, da se ne oklepa svojega mesta; toda on vendar noće iti, in da raje vreći v jećo ves svet, nego bi se umaknil pred nevoljo hrvatskega naroda. To je že tako njegova prav.

Ban in vladna stranka hoćeta namreć ćim prej uprizoriti navidezno akcijo za uvedenje hrvatskega uradnega jezika na ogrskih državnih železnicah, da bi metala narodu pesek v oći, kajti taka akcija bi bila zelo popularna in bi mogla popraviti marsikaj, ako bi bila pošteno mišljena. Že v po-

letnem zasedanju, ki se prične meseca junija, se pričakuje tozadevne izjave vlade. Ob enem pa se naznana že sedaj, da sta cgrsko ministerstvo in ogrska liberalna stranka pripravljene le za jako zmerno finančijelne privolitve za Hrvatsko, o političkih koncepcijah pa načeta ničesar vedeti v nobenem slučaju in za nobeno ceno.

Hrvatski kmet pred cesarjem. Z Dunaja poročajo: Hrvatski kmet Bičić je vročil včeraj cesarju na cesti pri Schönbrunnu prošnjo. Prišel je iz Hrvatske, da prosi vladarja milosti za nekoga povodom nemirov aretiranega in ranjenega kmeta.

„Deutsches Volksblatt“ z Dunaja prinaša sliko bana Hedervaryja, okolu slike pa ima članek o pasji steklini.

Mažarski časopisi napadajo katoliško duhovščino, ker v ogromni večini stoji z ljudstvom za pravico, ter pravijo, da je največ kriva duhovščina, da Hrvatje ne marajo nič, kar je mažarskega.

Hrvatski deželni zbor do prihodnje jeseni ne bo sklican.

Bataljon 27. pešpolka iz Ljubljane se skoro vrne nazaj v Ljubljano, ker vojaško službo prevzame ogrsko domobranstvo.

Včeraj je bil zagrebški nadškof Posilović pri sv. očetu ter mu je pojasnil stališče hrvatske duhovščine.

Dnevne novice

V Ljubljani 29. maja.

Položaj v Ljubljani. Deželni predsednik baron Hein je v nedeljo ponoči hotel brzojavljati v svet o napadu na kazino na podlagi popolnoma pristranskih in neresničnih virov in je s tem tudi ministerskega predsednika Körberja speljal v vodo, Ljubljani pa mnogo škodoval. Dolžnost deželnega predsednika bi bila, se prej bolje informirati, predno se s takšnimi poročili škoduje Ljubljani in predno troši okolu novice o streljih, katere je slišal samo gluhih onemi baron Wolkenberg. Sedaj se pa baronu Heinu nič ne mudi popravljanje, ko ima pred seboj poročila sodnijske komisije. Sploh pa korespondenčni biro, to moramo priznati, ni prvič poročal neresnice! Res čudno se nam zdi, da pravi današnji uradni list, da do sedaj še ni povoda kaj popravljati. Povoda je pač dovolj, ker se je z neresničnim poročilom škodilo Ljubljani in vlada bi morala tudi sedaj hiteti, da popravi to škodo, katero je zakrivil sicer mnogo tudi ljubljanski župan, ki je podtikal brez povoda mladeniške izgrede „neki politični stranki“ in tako kot župan (!) dajal izgreedom pomen, katerega nikdar imeli niso. A o tem se z Ivanom Hribarjem še korenito pomenimo!

Povod, preklicati napačna poročila bi moral biti pri deželni vladi tem večji, ker je sodnijska komisija popolnoma nepristranska in je tudi član komisije Nemec gospod Kaiser popolnoma pošteno pojasnil položaj. In če sedaj baron Hein apelira, naj se listi vsega ogibljejo, kar bi poostriilo, „die durch die bedauerlichen Ereignisse des letzten Sonntag geschaffene Situation“ moramo povdarjati, da je to situacijo on ustvaril s čudnimi poročili na Dunaj in jo še ustvarja, ker dela, kakor bi se vsa Ljubljana dvigala proti Nemcem; v resnici je pa le skrajno ogorčena nad baronom Heinom in njegovim postopanjem. Koerber je radi hrvatskih zadev v veliki zadregi, in dasi imajo sicer nekateri Nemci velika usta o mažarski nadutosti, so sedaj vender v tiski, kaj naj store. V tej zadregi so potrebovali izvestni krogi protinemške demonstracije. Radovedni smo torej kdo je provociral izgrede pred kazino. Ljubo je to Nemcem, kakor Koerberju, za to je ta družba te demonstracije, katere vsi pametno misleči ljudje obsojajo, porabila in jih izrablja ter jim hoče pripisovati važnost, katere nimajo. In tudi deželni predsednik Hein dela v tem smislu, dela radi tega, da bi vlada vsaj Nemce dobila zase v prihodnji seji državnega zbora, ko pride zopet na vrsto nujni predlog glede hrvatskih zadev. A to povemo, da to vsi pametni Nemci tudi že uvidevajo, zakaj se tukaj gre. . . Posebno postrežljiva v službi vlade pa je „Tagespost“, ki nečuvno pretirava ves položaj in piše, kakor bi po Ljubljani Nemci že svojega življenja ne

bi bili varni. Pravi, da „Slovenec“ hujska proti turnarski slavnosti. To je po mnenju „Tagespost“ hujskanje, če smo mladino prosili, naj turnarsko slavnost prezre. Da smo ob enem obrnili se tudi do resnejših nemških krogov z opombo naj skrbje, da tudi turnarji ne bodo provocirali, je to naša dolžnost, ker vemo, da se bo radi zgoraj opisanih namenov od nekaterih ljudij vse storilo, dabi bili Slovenci provocirani, a Slovenci bi storili le uslugo vladi, ako bi sedli na nastavljeni jim lim. S tem bi koristili le vladi pa banu Hedervaryju, ker ti vsi skup delajo politiko pod eno odejo. Dež. preda. Hein se je z nemškimi turnarji, kar današnja „Laibacher Zeitung“ sama potrjuje, zmenilo „von der Behörde zu treffenden Verfügungen“, danes smo pa čuli, da je za 6. junija že pripravljeno vojaštvo, in celo topničarstvo je baje urejeno tako, da bo oskrbovalo službo konjenikov. Očividno je, kaj se s takimi odredbami, o katerih nepotrebnosti je vsakdo mej nami prepričan, hoče doseči. Dostavljamo včerajšnjemu poročilu, da se je zopet oglasilo mnogo novih prič, ki so bile v usodnem trenutku v „Zvezdi“, a katerih nobena ni slišala strela, da so se pa strelji, katere je oddala komisija, slišali v sobe v bližnji okolici in celo za vodo. Nekaterim Nemcem seve to ni prav in neki Nemec je komisiji klical radi nepristranskega poslovanja „Suftle!“ Več o tem ve član komisije g. Kolman. Upamo, da bo sodnijska komisija dotičnemu prenapetju že zamašila usta, kakor se bodo dobila tudi pota, da se gotovi prenapeti nemški gospodi, ki v gostilni pri Maliču blati Slovence, krepko pojasni stališče. Sicer pa bo o streljih, o katerih je ministerski predsednik Körber na podlagi napačnih poročil barona Heina z povzdignjenim glasom govoril v državnem zboru, že še govor tudi v parlamentu in takrat bo glas precej padel Körberju, pa tudi — Heinu, kateremu se ima Körber zahvaliti za svoje čudne informacije.

Spodnještajerski Slovinci za Hrvate. Binkoštni ponedeljek ob 3. uri popoldne se torej v Celju vrši shod spodnještajerskih Slovencev v prilog zatiranih bratov Hrvatov. To naj bi bil pravitabor spodnještajerskih Slovencev, h kateremu naj prihite Slovenci tudi iz najbolj oddaljenih krajev zelene Štajerske. Vsak, kdor ima srce za trpečega brata, naj pride na ta shod in naj krepko deluje za najštevilnejšo vdeležbo!

Napredek kranjskega nemštva. Kranjski Nemci ustanove svojo ultra-nemško tiskarno. Ta nova nemška tiskarna bo v Kočevju v rokah g. Pavlička, ki je bil doslej v tukajšnji Kleinmayr & Bambergov tiskarni. Zagotovljeno ima, da dobi v tisk dva nemška lista. ki bo deta gotovo bojni glasili kranjskih Nemcev.

Politično društvo v Konjicah priredi na binkoštni ponedeljek dne 1. junija t. l. zborovanje v društvenih prostorih v Konjicah.

Demonstracije proti Avstriji. V Coneglianu je bila dne 24. maja velika demonstracija proti Avstriji. Javnemu shodu v gledališču je predsedoval — koperski dijak Jožef Čobal. Mladina je demonstrirala tudi po raznih drugih mestih. V Milanu so zažgali avstrijsko zastavo. Neki govornik je celo zahteval, da se z ozirom na dogodke v Inomestu pomnoži italijansko vojaštvo. „Il Secolo“ pristavlja, da je javna oblast razvila — čudno potrpežljivost proti demonstrantom. To se ne more drugače razlagati, kakor da na dvoru valed izpremenjenih političnih razmer radi vidijo demonstracije proti Avstriji.

Slovenski pisatelj. Slavni slovenski pisatelj č. g. župnik Franc Meško se je vrnil ozdravljen iz Malega Lošinja na svojo župnijo Sv. Daniel. — Pesnik gospod Simon Gregorčič se je preselil iz dosedanjega svojega bivališča Gradišča za stalno v Gorico.

Osebnosti. Župnija Ljutomer je podeljena č. g. Francu Salamun, dekanu in nadžupniku v Rogatecu. — Zdravnik v Sevnici ob Savi g. dr. V. Gregorčič se je preselil v Sežano. — Častnim občanom je imenovala občina Smartno v

Rožni dolini tamošnjega nadučitelja gospoda Antona Lajniča — Poštna upraviteljica Marija Govekar v Oplotnici je predstavljena v Studence pri Mariboru. — Trgovcu Fr. Kavčič v Studencih pri Peljčanih je podeljena tamošnja pošta. — Poštni asistent Ivan Krajnc v Celju je prestavljen v Ptui.

Mesečni shod Sodal. Sami Cordis za ljubljansko dekanijo se boče vršil prihodnji četrtek dne 4. junija.

Slovenska univerza. O shodu za slovensko vseučilišče v Pragi se nam še piše: Dne 24. maja 1903. je bil shod slovenskih akademikov v Pragi za slovensko univerzo v Ljubljani. Zastopani so bili vsi slovanski narodi. Razen rektorja in prorektorja in dekana medicinske fakultete se je shoda udeležil prijatelj slovenskega naroda prof. dr. Chodonský, ki je bil tudi predsednikom shoda. V imenu Slovencev je govoril g. Stare in g. Laurenčič, v imenu Srbov g. Radoman in imenu Hrvatov g. Dončević in v imenu Čehov g. Čermak. Sklenjene resolucije se glase: »Slovensko dijaštvo, zbrano na manifestačnem shodu v dvorani univerze Karlo-Ferdinandove dne 24. maja 1903., prosi c. k. r. vlado: 1. Da ustanovi slovensko univerzo v Ljubljani in sicer brez vsega očitavanja in tako vstreže temu opravičenemu postulat in resnični potrebi slovenskega naroda. 2. Da z vpeljavo italijanske univerze v Trstu ali Gorici ne izdaje na milost in nemilost domači slovenski življenjski nenositnosti. 3. Dijaštvo pozivlje vse slovanske državne poslance, da prisilijo vlado, da dovoli do sedaj najbolj zatiranemu slovenskemu narodu to, kaj mu gre po božji in avstrijski postavi. 4. Dijaštvo pozivlje vse slovanske poslance k edinosti glede vseh sedaj akutnih postulatov slovanskih, ki so: slovenska univerza v Ljubljani, češka univerza v Brnu in rusinska univerza v Lvovu.

— Po shodu okoli poldne je šlo dijaštvo k Narodnemu gledališču in tukaj se je odkrilo in zapelo »Kje dom je moje«. Policija je bila sicer za petami, a ker ni bilo nobenega nemira, se je umaknila. Po imenovani pesmi so se razšli in ko so šli memo nemškega kazina, so nemški dijaki ostentativno kazali svoje kape, a naši visokošolci niso na to kar nič reagirali.

Izpite učiteljske usposobljenosti so napravili pred slovensko-nemško komisijo na goriškem učiteljsku ti-le: Kete Franc, Tavželj Jožef, Obizzi mark. Teodora s slovenskim in nemškim učnim jezikom ter laščino kakor predmetom, Bukovec Leopoldina, Gregorič Olga, Hočevvar Marija, Legat Albina, Noll Marijana in Sibovec Marija s slovenskim in nemškim učnim jezikom, Zajec Helena, Schlajpah Josipina in Jonke Julija z nemškim učnim jezikom.

— **Izvanredni pogrebni spreved.** Iz Železnikov, 27. maja. „Slovenec“ je poročal, da je v jutro 25. t. m. ponesrečil na Danjarski planini pri lovu na divje peteline, zadet od kapi, železnični inženjer g. Janez Bartel. Ta gospod je bil do ločen, da se bi nastanil v malo dnevi na Zalilogu, kjer je imel voditi in nadzorovati dela pri razširjevanju ceste od Podrošta nazaj proti Zalilogu, kar se bo gradilo letos. Pokojni g. Bartel je bil mož prijazen in priljudne nrave; bil je priljubljen vsakemu, kdor ga je poznal, toraj je bila njegova nenadna in nagla smrt v obče pomilovana. Po željah gospe soproge-vdove in gosp. brata pokojnikovega je bilo prepeljano truplo rajnega g. inženirja v Gradec. Ker je bil rajni tudi tu v Železnikih mnogim znan, se je na posebno prizadevo gosp. zdravnika dr. Konst. Hiersche-ja in g. trgovca Josipa Demšar-ja sklenilo, častno spremiti truplo pokojnikovo, ko se bo peljalo. Zvedeli smo dalje, da so danes zjutraj prišli iz Podbrda v Sorico do malega vsi g. uradniki od predora, in tudi oba ondota č. g. duhovnika, izkazat pokojniku zadnjo čast. Ob 9. uri je bila ondi slovesna sv. maša zadušnica, nato so pa truplo odpeljali. Okoli 12. opoldanske ure so ga pripeljali v Železnike. Ob vходу v trg pričakali so: č. g. župnik in kapelan v ornatu, g. načelnik orožniške postaje, okr. zdravnik, več obč. odbornikov, nadučitelj kot namestnik g. župana, šolska mladina in obilno število občinstva. Po oprav-

ljeni cerkveni molitvi se je pomikal spreved med zvonjenjem vseh zvonov pri obh cerkvah skoz Zgornje, Srednje in Spodnje Železnike. Pri zdolnjem vrodu v trg se je spreved vstavil, opravile so se predpisane cerkvene molitve, na kar se je mrtvec odpeljal naprej, vdeležniki spreveda pa se povrnili nazaj na dom. Gospod brat pokojnikov, ki je tudi c. k. inženir, in ki je spremljeval svojega rajnega brata na zadnjem potu proti Gradcu, je bil od tega sprejema in pospremljevanja tako močno ginjen, da ni zamogel spregovoriti niti besedice. Ves solzan je č. g. duhovnikoma, ter ostalim gospodom, ki so pospremili pokojnika skozi trg, molče s stiskanjem rok izraževal svojo zahvalnost. —

— **Iz vode potegnili.** Dne 28. t. m. zvečer so pri Fužinah iz vode potegnili mrtvo truplo deklice in je prenesli v mrtvašnico pokopališča pri Devici Mariji v Polji. Vtopljenko so agnosirali za 6letno Ivanko Rode, posestnika hčer s fužin, katera je ponesrečila dne 17. t. m.

— **Cena mleka v Kamniku.** Iz Kamnika se nam piše: Tukaj se je do sedaj mleko na stari bokal po 20 vin. prodajalo, ali sedaj so prodajalci mleka sklenili, da bode od 1. junija na liter po 16 vin. se mleko prodajalo. In to je nekaj razburjenosti povzročilo, namreč pri odjemalcih jezo in nevoljo. pri prodajalcih pa veselost.

— **Toča.** Dne 25. maja proti večeru je naenkrat prišla na suhem padati debela toča, da je bilo kmalu vse belo na Prežganjem in okolici. Šode je napravila precej posebno na drevju. Staba znamenja za naprej.

— **Občni zbor splošne delavske bolniške in podporne blagajne v Trzliču.** Iz Trzliča se nam piše: Zares čudno se mi zdi, da je mogel biti tako kratkoviden dopisnik članka »Kratko veselje« (glej »Slovenec« z dne 14. t. m.), da zagovarja svojim dopisom nemškutarsko stranko v Trzliču. Res je bil izvoljen g. K. R. zopet za načelnika. Izvolili smo ga pa zato, ker je pravičen in veren Slovenec. Pokaži mi vendar, gospod dopisnik, gostilne v Trzliču, kjer se berejo katoliški listi. Lahko bi rekel, da je gostilna gospoda K. R. edina, kjer ne dobiš liberalnega lista. Gospod K. R. je naroden na »Slovenca«, o čemur se lahko vsak prepriča. Zato je res krivično obrekovati moža, ki je delal lepo vrsto let v blagor in korist splošne delavske in podporne blagajne v Trzliču. Izvolili smo ga zato, ker on ni nikdar odtrgal bolniku podpore, kakor se je to dogodilo pri lanskem enostransko delujočemu odboru. Bolnik, ki je bil bolan pol leta, je dobil samo za tri tedne bolniško podporo. Vso ostalo podporo so mu utrgali — ker ni hotel iti v bolnico — in jo vpisali med čisti dobiček. To pa ni čisti dobiček, marveč četrti vnebovpiječi greh! Ko bi bil dopisnik zapisal članku naslov »Sovražstvo in zavist«, potem bi bil pravo pogodil. Zakaj le iz sovražstva in zavisti so šli nekateri luzini tožit nemškemu prvaku, da bo vpeljal novoizvoljeni predsednik slovenski uradni jezik. — Bolniška blagajna v Trzliču uraduje nemški, ker to je bolj »nobel«. — Potem so dobili delavci tega delodajalca nalog, naj volijo v odbor moža, ki ne bodo vpeljali te novotarije. Iz samega strahu so šli volit drugič poprejšnji odbor. Splošna delavska bolniška in podporna blagajna v Trzliču nima namena, da bi nastopala kot katoliško-narodna. Osnovana je v podporo vseh udov, ne pa da bi uganjala politiko. Če jo vprašamo za njeno narodnost, moramo pač pripoznati, da silno nemškutari. Se letno poročilo njeno je na prvem mestu nemško, še-le na drugem slovensko. V dokaz temu so odborniki — Pogačnig, Globočnig, Srečnig, Izirc, Polz i. dr. — ki so tako spakedrano podpisani, kot so jih nekdaš ponemčevali v trziški ljudski šoli. — Vzrok novi volitvi odbora je bil znani nemški agitator Vinko, ki je zlezal zopet izpod zagrinjala zadnjih trziških volitev, da dela nemir tudi pri delavski bolniški blagajni. Izvolili so ga v komisijo, ki je vodila volitev. Ko je pa videl, da je propadla njegova stranka, ni hotel podpisati zapisnika in z njim še trije drugi. Popihali so jo proč, da je zato postal občni zbor nesklepčen. Novoizvoljeni načelnik je poslal nepodpisani zapisnik prejšnjemu načelniku z naročilom, naj se podpiše na zapisnik volilne komisije, ker brez podpisov je ta zapisnik neveljaven. Temu je pa prav prišla ta zahteva. Ko je prinesel poslani odbor zapisnik prejšnjemu odboru, se ga je ta polastil. Sklical je nov občni zbor, na katerem so ti vsiljenci zmagali s pomočjo nemškega pritiska. Tako poročilo naj bi bil poslal dopisnik v »Slovenca«. Potem bi se ne zgražali poštenu in zavedni Trzličani nad katoliško-narodno krinko dopisnika z dne 14. maja t. l. — Opomba uredništva: Na podlagi tega dopisa iz Trzliča, ki je popolnoma resničen, kakor smo se sami prepričali, prosimo vse dopisnike, naj le stvarno poročajo in ne skušajo napravljati preprirov, ki samo škodujejo in delajo razpor.

— **Novice s Štajerskega.** »Stajerčeva« stranka pogorela je pri

občinskih volitev pri Sv. Ani na Krembergu. Ves njen napor je bil brezuspešen. Izvoljen je županom zopet vrli katoliško narodni mož Anton Križan. — Novo veteransko društvo se snuje v Brežicah in se je v ta namen že vršilo zborovanje. Slovenci naj se zavedajo svoje narodnosti! — Mlada tatinska družba. Zavoljo tatvine so zaprli te dni: 15letno Marijo Rozman iz Ptuja, 16letno Marijo Pečnik iz Zg. Pristove, 17letno Angelo Pipuš iz Seince ob Dravi, 14letno Magdaleno Duh iz St. Janža na Dr. polju, 16letnega Leopolda Črepnika iz Črešnovca in 16letnega Lovrenca Gabrovec iz St. Janža na Drav. polju. Imenovani so kradli pri raznih trgovcih v Mariboru. Stefanijo Pipuš, ki je ukradene stvari skrivala, so tudi zaprli. — Premog so našli pri Ptujski gori v globočini 100 metrov 1—3 metre na debelo. Premog je baje izvrstne kakovosti. — Gostilno v »Narodnem domu« v Mariboru prevzame v soboto, 30. t. m. gospod Jan Sagl.

— **Medved v okolici Pulja.** Blizu Altur v okolici Pulja se klau medved, ki je brčkone ubežal iz kake menažerije. Zver postaja nevarna čredam.

— **Sestra župnikova umorjena.** V mestu Loran O. je neznan zločinec vlomil po noči v ondoto župnišče katoliške cerkve sv. Jožefa ter umoril župnikovo sestro in kuharico Agato Reichmann.

Ljubljanske novice.

Nadvojvoda v Ljubljani. Dve vojaški stražnici postavili so na Turjaškem trgu pred Pongračovo hišo, kjer bode stanoval nadvojvoda. Nadvojvoda se pripelje v Ljubljano dne 2. junija. Vesti, da baje namerava nadvojvoda kupiti Čončkov graščino pod Rožnikom, niso istinite. Nadvojvodi je sicer bil Čončkov grad zelo všeč in je hotel najeti gradič za dobo enega leta proti letni najemščini 6000 kron, toda gospod Čonček samo za eno leto ni hotel oddati gradiča v najem in za dalje časa ga nadvojvoda noče vzeti v najem.

Kdo je pobil okna pri Mahru? Današnja »Tagespost« namigava, da so bila okna pri Mahru pobita radi tega, ker je gosp. Mahr načelnik nemškega »Turnvereina«. Gospod Mahr nam menda ne bo zameril, ako izrečemo mnenje, da za to njegovo čast malo-kdo v Ljubljani ve. »Pomen« tega pobijanja oken se kaže iz izpovedi knjigovodje gosp. Škerbinca, ki je ta »napad« videl. G. Škrbinec pravi, da sta priletela dva majhna poba, vrgla nekaj kamenov, potem pa zletela. Ako »Tagespost« smatra dejanje takih »politikov« za najmerodajnejše, je to le priča nemške neašnosti.

V kazinske šipe bodo streljali sedaj tudi s fračo in tako poskusili učinek »strela iz frače«. Potem bodo strela vzeli ven in jih dali v »nadalnjo preiskavo«.

Orožniki imajo po Ljubljani še sedaj službo.

Pretep med pleskarji. Jakob Drachsler, plesarski vajenec pri Bricelnu na Dunajski cesti št. 18, je večeraj popoldne v delavnici Simona Praprotnika v Jenkovih ulicah številka 17 z dietom dvakrat sunil mizarkega vajenca Ivana Bremšaka v hrbet in ga telesno poškodoval, ker mu na zahtevanje ni hotel prinesiti vode.

Opozarjamo na današnji občni zbor. »Društvene godbe«, kateri se vrši v restavraciji »pri zlati ribi« ob 8. uri zvečer.

Godba v Salezijanskem zavodu. Vsestransko marljivi pater Kovačič Salezijanec v Rakovniku, vzgojuje ondoto mladino vse hvale vredno. Gojenci se podučujejo, kakor znano, o ljudskošolskih predmetih, nekoliko tudi v onih za nižjo gimnazijo, — v prostem času — in kdor ima veselje in talent, pa se udeležuje lahko poduka v godbi in petju. Kakor čujemo, je zdaj število godcev naraslo že na 24. Poučuje se v pihalih in godalih. V teku enega leta bo godba smelo nastopila.

Glasi o letošnji košnji. V ljubljanski okolici in na Barju (koder se je gnojilo z umetnimi gnojili), kaže letos trava zelo lepo. Košnja se prične o kresu.

Mestna posredovalnica za delo in službo. Mestni trg št. 27, telefon št. 99 Od 21. do 28. maja je dela iskalo 13 moških in 36 ženskih delavcev. Delo je bilo ponudeno 27 moškim in 46 ženskim delavcem, v 36 službah se je delo sprejelo. — Od 1. januarja do 28. maja je došlo 1186 prošenj za delo in 1106 deloponudeb, v 696 slučajih je bilo delo sprejeto. — Delo do be t a k o j, m o š k i: 1 kolar, 1 kovač, 1 sodar, 3 mizarji, 1 natakar, 3 trgovski slugi, 2 kletarska hlapca, 8 konjskih hlapcev, 1 oženjen majar; v a j e n c i: 3 kovača, pekarijo in natakarje; ž e n s k e: 1 trgovska blagajničarka, 5 natakaric, 2 gostilniški kuharici, 3 gostilniških deklic, 3 kuharice, 7 deklic za vsako delo, 4 deklice k otrokom, 2 sobarici. — S l u ž b e i š č e j o, m o š k i: 2 pisarja, 1 komij, 2 slugi, 1 hotelski vratar, 2 hotelski slugi; ž e n s k e: več prodajalk, 2 boni. — O d d a t i j e t r i

stanovanja z eno in dvema sobama ter več mesečnih sob. — V n a j e m s e i š č e s t a n o v a n j a s 3 d o 5 s o b a m i. — P o s r e d o v a n j e l e t o v i š č i n i h s t a n o v a n j i.

Balkan.

»Najnovejša poročila. V Smerdeši, nekako 20 km. oddaljeni od Kistorije, se je bil silovit boj z vstaškimi četami. Turški vojaki so obsedli vas, ki šteje blizu 300 hiš, in jih požgali okrog 90. Med streljanjem so metali celo dinamitne bombe. Bolgarov je ostalo mrtvih na bojišču do 100, med njimi večinoma prebivalci napadene vasi. — Turške novine prinašajo v svet novosti, da je v Peči in Diakovem zopet popoln mir. — »Agence de Constati nople« proglašajo za resnično vest, da gre posebno turško poslanstvo pod načelništvom Burna Eddina v Petrograd. — Dočim so spustili večeraj v Skopljici iz ječ 20 Bolgarov, jih je aretirala policija v Kratovu, Kotvani in Polanci zopet veliko Bolgarov. Zasledili so tudi veliko zakladnico orožja.

»Iz Monastira dohajajo vesti, da vedno bolj zapirajo ljudi po okolici in po mestu. Pozapri so jih že blizu 1000. Pozornost vzbuja aretiranje nekaterih uglednih Bolgarov, med njimi posebno veleposestnika Robena, bivšega predsednika civilnega sodišča; pozornost vzbuja tem bolj, ker je bil Roben blag, miren mož, ki se ni nič udeleževal makedonske vstaje. Med drugimi so še Jurij Popov in gostilničar Milenko.

»Kölnische Zeitung« vé povedati iz Sofije, da so kneza Ferdinanda v Parizu svarili od ruske strani, naj ne dopušča Danjeve politike. Knez se je povrnil v Sofijo s trdnim sklepom, da naredi konec njegovi politiki.

»Zaprtili duhovniki. Mej Bolgari, zaprtimi v vilajetih Skoplje, Solun in Drinopolje, kakor tudi v Monastiru je mnogo duhovnikov. Radi tega se pritožujejo prebivalci onih vasi na raznih mestih in se sklicujejo ne to, da ni svečeniške asistencije niti za pogrebe. Glasom neke vesti iz Prizrenda je del Albancev v Djakovu vsprejel reforme. Komisija, ki je na potu v Carigrad, prinaša sultanu tozadevno adreso. Del Albancev pa nadaljuje z opozicijo proti reformam.

»Mohamedanci v Skadru se upirajo imenovanju sina Ismail paša valijem v Skadru, ker bi silil, da se izvrše reforme. Ondotni Mohamedanci groze, da bodo trdnjavo oddali črnogorskemu knezu, ako se to imenovanje izvrši.

»Nov umor. Neki Turek je v Skadru na cesti umoril sina nekega albanskega odličnjaka. Občinstvo ni pustilo aretirati morilca, kateremu se je tako posrečilo zasledovalcem ulti.

»Preiskava pri škofu. V stanovanju škofa v Tibre se je vršila hišna preiskava. Našli so dve puški, kateri je škof imel v svojem stanovanju za osebno varnost.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Kljuko sta vlekla zvečer dne 6. aprila v Susteršičevi gostilni na Klancu fanta mlinar Janez Rebolj na Premskovem in Janez Jauh; ker sta bila precej nerodna, sta ubila neko šipo, kar je dalo povod prepiru. Da ne bi bilo prišlo v krčmi do kakega boja, je bil krčmar toliko previden, da jih je iz hiše spravil. Prepri se je nadaljeval na cesti in kmalu se je pričel tepež. Rebolju je pomagal Janez Kozelj, mlinar na Premskovem. Janez Jauh je dobil nad levim ušesom ureznicu, na strani pa ubodlino. Sodni dvor je obsodil Rebolja na pet, Kozelja na štiri mesece ječe. — K r o g l j e j e m e t a l. Glavnikar France Hafner iz Hrastrnice je na velikonočno nedeljo kegljal v Pogačnikovi gostilni v Hrastrnici. Med igro je rekel krčmarici, da mu naj posodi deset kron, kar je odklonila. Obtoženec je na to brez povoda jel metati kroglice proti uti, in ena teh krogelj je krčmarico tako nesrečno zadela na usta, da ji je bila izbila dva prednja zoba. Obdolženec se zagovarja s pijanostjo in tudi zvedenca sta izrekla, da Hafnerjevo duševno stanje ni normalno. Sodni dvor ga je obsodil na štiri tedne zapore. — N a s l e d k i p i j a n o s t i. Posestnikov sin France Urbančič z Britofa in France Beton sta 23. aprila t. l. malo preveč v kozarec pogledala. Zvečer sta se sprla in nazadnje pred Kristančevo gostilno stlepa ter se pričela z nožem suvati. Ko sta vstala, bila sta oba krvava. Betonova poškodba na levi temnici je bila težka. Urbančiča je sodišče obsodilo na dva meseca ječe. — O č e i n s i n. Posestnik France Pogačnik iz Srednje Dobrave in njegov oče sta v vednem prepiru. Ze l a n s k o l e t o j e b i l s i n k a z n o v a n, ker je očeta udaril; letos ga je pa ta iznova ovažil, češ, da ga je 19. svečana zopet udaril in po licu opraskal. Ker oče osebno k razpravi ni prišel, nasproti pa sin in njegova žena odločno zanikata, da bi bil ta se očeta lotil, drugih prič pa pri tem dogodku

ni bilo, ga je moralo sodišče oprostiti. — D e s e t l e t v B r a z i l i i. Kajzar Jakob Jeraj iz Bayk, je bil leta 1893. pri prvem naboru za vojaka začasno nesposoben spoznan. Kmalu na to je odpotoval v Brazilijo, kjer je ostal 10 let. On pravi, da je šel za tegadelj v Brazilijo, da bi se bil tam nekoliko opomogel, ker je bilo njegovo posestvo popolnoma zadolženo, doma pa tudi ni bilo posebnega zaslužka. Vrh tega je bila pa še mati bolna Jeraj je dobro vedel, da mu ne bo moč se do prihodnjega nabora vrniti domov, a je kljub temu odpotoval, ne da bi si bil v to svrhu izposloval potrebni potni list za inozemstvo. Zaradi tega ga je sodni dvor krivim spoznal in obsodil na deset dni strogega zapore in na 10 K denarne globe. — D l e t o m u j e z a g n a l. Ključarski vajenec Avgust Hribar v Ljubljani se je dne 8. aprila t. l. pri delu prepiral s svojim sovajencem. Ko ga je Anton Kotnik pozval, da naj miruje, in ga je na to še z nekim remelnjkom po rami udaril, je to Hribarja, kakor sam priznava, tako vjezilo, da je zagrabil oestro brušeni dlet in mu ga vrgel s tako silo v desno stegno, da se je s curkoma kri polila. Sodni dvor ga je obsodil na 5 tednov ječe. — Z a r a d i k l o f u t e. Jernej Znidaršič, tesar na Štorovem, je bil jezen na Karola Mesteka, ker ga je slednji neki dan vpričo vseh navzočih fantov klofnil. Zvečer 20. julija m. l. sešla sta se oba nasprotnika na Zupandičevem vrtu v Štorovem in tu je Znidaršič po kratkem besedičenju Mesteka udaril s steklenico, v kateri je bilo še nekaj žganja, po levem licu in očesu, ter ga nevarno poškodoval. Sodišče je Znidaršiča obsodilo na 7 mesecev težke ječe. — N e v a r n i t a t j e J a k a S e v e r, rojen v Črnučah, brez stalnega bivališča, je bil že 9 krat zaradi tatvine in tudi mnogokrat zaradi vlačuganja kaznovan. V noči 22. decembra m. l. je prenečeval v Tišlerjevi gostilni v Kolodvorskih ulicah v eni in isti sobi z Antonom in Janezom Sebenikom Med tem, ko sta ta dva trdno zasnela, pobral jima je Sever, in sicer Antonu Sebeniku bankovec za 100 K, Janezu Sebeniku pa uro z veržico v vrednosti 22 K ter je na to pobegnil. Sever ne taji podtikane mu tatvine. Ker je on nevaren človek tujemu imetju, ga je sodišče obsodilo na 14 mesecev težke ječe.

Hči kaukazala umoriti svojega očeta. Iz Arada se poroča: V občini Mieske so našli imovitega kmeta Stefana Nagy umorjenega. Preiskava je dognala, da je sedemdesetletnega starčka umoril dninar Brydov, ki ga je Nagyjeva hči najela. Kot plačilo za zločin sta določila 200 kron in morilčev sin sme vzeti v zakon vnukinjo umorjenega.

V dvajsetem stoletju. Iz Dražgon se poroča: Terezija Mina Paudec, ki je kot »prorokinja« dobila 27.000 mark, je bila dne 14. t. mes. obsojena na osem let ječe in na 1500 mark stroškov. Mna Paudec je vsak dan prorokovala do 40 damam njih bodočo srečo; brala jo jim je na rokah, kot ciganka, in jih seve nalagala, kar se je dalo.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Nevesto vrgel v potok. Huzarski podčastnik D-gel v Berlinu je svojo nevesto, ki mu je postala neljuba, vrgel v potok. Dobil je šest let ječe. — Veliki delavski nemiri so v kraju Voroneš na Ruskem. Pred mestom je zbranih 10 000 delavcev. — N e s r e č a n a m o r j u. Angleski parnik »Huddersfield« se je potopil. 15 avstrijskih državljanov je pri tem zgubilo življenje.

Avstrijski novinarji so vložili na c. kr. trgovinsko ministerstvo prošnjo, v kateri pravijo: 1. Za tozemske novine naj se vpelje poštna naročnina in pristojbina za razpošiljanje naj znaša za številko k večjemu dva vinarja. 2. Za tozemske novine, ki jih razpošiljajo upravništva ali knjigarne, naj se plačuje poštna pristojbina za številko k večjemu 1 vinar. 3. Za razpošiljanje časopisov po poštni naročnini naj v Avstriji za inozemske novine ne znaša več kakor za tozemske.

Ali bo ogrski škof imenovan kardinalom? Iz Rima se poroča, da za sedaj ogrski škof ne bo imenovan kardinalom. Po smrti kardinala Schlaucha bi bil na vrsti najstarejši ogrski nadškof Samassa, kateri se baje tudi po svoji duševni zmognosti zelo odlikuje. On je tudi kandidat ogrske vlade za kardinala, a škoduje mu zelo ta okoliščina, da ni bil v tridesetletnem pastirovanju ne enkrat ex proprio motu v Rimu. Ogrji si pa vendar za to stvar zelo prizadevajo in so mnenja, da se jim to le posreči.

Polom na Francoskem. Dogodki, ki se gode na Francoskem, napovedujejo žalostno bodočnost. Francosko ljudstvo dobro ve, da so bili vedno le oškodovani žepi davkoplačevalcev, kadarkoli so se pokazali kak protiverski ali protikatoliški naskoki. Zato ni čuda, da napolnuje francosko ljud-

stvo tudi delovanje sedanje vlade s skrbjo in zato skuša svoj trdo prihranjen denar spraviti na varno: vzdiguje ga iz državnih denarnih zavodov in ga naklada v inozemskih zavodih švicarskih ali belgijskih. — Edmund Dollfuss, bogati finančnik, je izrazil svoje mnenje tako: »Gospod Combes preganja na jedni strani kongregacije iz dežele, na drugi strani pa domači kapital. Francozi ne le v mestu, ampak tudi na deželi nimajo zaupanja do vlade, ki je sposobna za taka zločinska dela, zato nalagajo svoj denar v tujih blagajnah. To so storile kongregacije že pred meseci in zato ni čuda, da padajo francoski vrednostni papirji in stopajo ob jednom italijanski, špansko-brazilski in argentinski.« — Polom na Francoskem se začneja znatno širiti. Od 1. do 10. maja je bilo v državnih blagajnah naloženo 2,717.779 frankov in vzdigneno pa 10,231.096 frankov in v pretečenih mesecih je bilo sploh vzdignene denarja za 41,900.116 frankov več, kot naloženega. Treba je dodati, da se nezaupanje do vladnih denarnih zavodov širi pred vsem med preprostim narodom in zato je tem večji strah pred katastrofo, ako bo nezaupanje še bolj naraščalo.

Društva.

(Marijina dekliška družba v Sv. Križu poleg Litije) priredi dne 1. junija, t. j. binkoštni ponedeljek, veselico s sledečim vspeškom: 1. Milutin pl. Farkaš: »Šumi Marica...«; 2. Milutin pl. Farkaš: »Svibanjska ružica...«; 3. M. pl. Farkaš: »Lepa naša domovina«, udarjajo tamburaši domačega katoliškega izobraževalnega društva. 4. »Sveta Neža«, igrokaz v dveh dejanjih. — Začetek ob polu 4. uri popoldne. — Vstopnina 20 h. — Ker se namerava čisti dobiček porabiti za nakup novega antipendija pri Marijinem oltarju, se preplačila hvaležno sprejmejo. Odbor.

Tukajšnje domače trdke: Brata Eberl, Mikusch in Piccoli priložile so današnji številki našega lista Vozni red, veljaven od dne 1. junija do 1. oktobra t. l., na kar opozarjamo cenjene naročnike in čitatelje. — Vozni red je tudi pri označenih trdkah vsakomur zastoj na razpolago.

Vabilo na naročbo.

S 1. junijem se pričinja nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEČ“

velja za ljubljanske naročnike v upravnistvu:

Vse leto 20 kron.	Četrta leta . 5 kron.
Pol leta 10 „	Jeden mesec 1 K 70 h
Za pošiljanje na dom je plačati 20 h na mesec.	

Po pošti pošiljan velja:

Vse leto 26 kron.	Četrta leta . 6 K 50 h
Pol leta 13 „	Jeden mesec 2 K 20 h

Plačuje se naprej.

Na naročila brez priložene naročnine se ne ozira.

Upravištvo „Slovenca“.

Telefonska in brzojavna poročila.

Celje, 29. maja. Shod na binkoštni ponedeljek se bo vršil ob vsakem vremenu. — Pripravljalni odbor.

Dunaj, 29. maja. Hrvatski državni in deželni poslanci iz Dalmacije, Istre in Trsta priobčujejo danes manifest na hrvatski narod o dogodkih na Hrvatskem in konstatirajo, da vlada na Hrvatskem in Slavoniji velika nezadovoljnost, ki se kaže na mnogih krajih s silnimi manifestacijami. Za udušenje nemirov ne zadostuje cela vojna sila v deželi, marveč se morajo rekvirirati čete iz Avstrije in Ogrske. Taka vznemirjenost se ni mogla umetno vprizoriti, kakor trdijo nasprotniki, marveč jej je vzrok silno žalosten položaj v deželi. Na Hrvatskem vlada tiranstvo, časopisje se zatira, davčni vijak neusmiljeno deluje. Ena desetina Hrvatov se je izselila preko Oceana. Narodna prava Hrvatov kršijo. Manifest zaključuje prepričanje, da bodo zadnji dogodki razpršili razširjene predsodke o Hrvatih ter jim naklonili simpatije vsega civiliziranega sveta.

Dunaj, 29. maja. Po poslancu Binkiniju napovedani nujni predlog bo

v prihodnji seji uložen po poslancu Borčiču in bo imel tako besedilo, da je vsprejem predloga zagotovljen.

Dunaj, 29. maja. Hrvatski poslanci so zapustili Dunaj.

Dunaj, 29. maja. Tu je ostal odsek hrvatskih poslancev, obstoječ iz petero članov, ki bo vodil nadaljnjo akcijo.

Zagreb, 29. maja. Vzdržujejo se govorice, da bo ban demisioniral. Naslednik mu bo baje dr. Spevec.

Zagreb, 29. maja. Dr. Potočnjak je obolet v zaporu. — Težko ranjenega orožnika iz Zlatara so prepeljali v tukajšnjo bolnico.

Budimpešta, 29. maja. Trgovski pomočniki so danes demonstrirali za polni nedeljski počitek. Razlili so po prodajalnicah amonijak in karbol, da tako odpodé kupovalce.

Gradec, 29. maja. Policija je tu aretirala laška dijaka Pitacco in Duratti, ker sta bila člana tajnega, v Avstriji prepovedanega laškega društva „Corda Fratres“.

Praga, 29. maja. „Narodni Listy“ prinašajo pritožbo nekega dopisnika, da se Praga ne udeleži slavnosti 200letnice Petrograda. Ruski car Peter je bil prvi, ki se je zanimal za Prago in Čehe ter je hotel mej Čehi in Rusi ustvariti slovanski posredovalni jezik. Sramujemo se, pravi dopisnik, da bodo na slavnosti ustanovitve Petrograda navzoči samo zastopniki Nemcev in Mažarov.

Bruck na Litvi, 29. maja. Pri dvornem obedu je vprašal cesar velikega župana Nagyja, ako položaj v ogrskem držav. zboru vpliva tudi na ta okraj. Nagy je dejal, da bo v okraju shod proti obstrukciji. Cesar je dejal, da upa, da se parlament skoro povrne zopet k mirnemu delovanju, ker jasno je, da vlada od svojega stališča ne more odnehati.

Lviv, 29. maja. Občinski svet je sklenil, da se slavnosti mesta Petrograda ne vdeleži.

Heb, 29. marca. Hlapec Haipf, ki je umoril hlapca Rubnerja in mu oropal 38 vinarjev, je bil pred tukaj-

šnjim sodiščem obsojen v smrt na vešala.

Rim, 29. maja. Car Nikolaj pride sem meseca oktobra.

Rim, 29. maja. Radi protiaustrijskih demonstracij v Rimu. Palermi, Benetkah, Bolonji, Neaplju je laški minister zunanjih stvari avstrijskemu poslaniku izrekel svoje obžalovanje.

New-York, 28. maja. V Washingtonu so prijeli nekega anarhista iz Švice, ki je hotel umoriti predsednika Roosevelta.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306.2 m, srednji zračni tlak 746.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padavina v 24 urah, v mm.
28	12. zveč.	734.0	16.6	sl. jzrh.	jasno	0.0
29	7. zjut.	735.4	13.1	sl. jvzh.	sk. jasno	
	2. popol.	733.9	21.5	sr. jvzh.	jasno	

Srednja včerašnja temperatura 17.1°, normale 15.6°.

Dunajska borza
dné 29. maja.

Skupni državni dolg v notah	100.40
Skupni državni dolg v srebru	100.20
Avstrijska zlata renta 4%	120.90
Avstrijska krona renta 4%	100.85
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92.75
Ogrska zlata renta 4%	120.80
Ogrska krona renta 4%	99.30
Ogrska inv. renta 3 1/2%	91. —
Avstro-ogrsko bančne delnice	16.44
Kreditne delnice	66.50
London vista	239.72 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v	117.15
20 mark	23.43
20 frankov	19.07
Italijanski bankovci	95.25
C. kr. cekini	11.29

Žitne cene
dné 29. maja 1903.
(Termin.)

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za oktober	K 7.57 do 7.59
Rž za oktober	6.65 do 6.66
Oves za oktober	5.53 do 5.54
Koruzna za julij	6.36 do 6.37

(Efektiv.)

Dunajski trg

Pšenica banaska	K 7.85 do 8.40
Rž južne železnice	7.80 do 8.16
Rž	6.90 do 7.10
Ječmen	6.40 do 7.20
„ ob Tisi	—
Koruzna ogrska	6.70 do 6.85
Činkvant	7.30 do 7.85
Oves srednji	6.10 do 6.25
Fizol	6.75 do 14.25

Vabilo
na
redni občni zbor
posojilnice v Dobrépoljah
registrov. zadruge z neomejeno zavezo,
kateri se bode vršil
dné 7. junija 1903 ob 4. uri pop.
v posojilniških prostorih v Dobrépoljah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobritev letnega računa za l. 1902.
3. Volitev načelstva.
4. Volitev nadzorstva.
5. Slučajnost.

Načelstvo.
741 1—1

Organist
neženjen, kateri lahko tudi cerkvenikovo službo opravlja, izurjen cecilianec, si želi službe na kaki večji fari. Nastopi lahko takoj.
745 2—1
Ponudbe na upravništvo „Slovenca“.

Pleskarska in v to stroko vštrevajoča se starbena in pohištvena dela
izvršujeta in se priporočata v naročila iz mesta in z dežele **BRATA EBERL v Ljubljani**, Franciskanske ulice. — Najnižje cene. — Vzorci so vselej na razpolago. — Izvrševanje strokovno in nesljivo in brez konkurence.
13 11-10

Učennee,
priden in pošten, 14 do 15 let star, se sprejme takoj.
737 4-3

Andrej Kregar,
mizarjski mojster v St. Vidu nad Ljubljano
polet. mizarjske zadruge.

Sprejme se takoj priden učenec ali učenka
725
za trgovino z mešanim blagom. Ponudbe se prosijo na I. Kemperle, trgovca Kamnik.

Vabilo
k
rednemu občnemu zboru
delegatov okrajne bolniške blagajne ljubljanske
dné 5. junija 1903 ob 4. uri pop.
v steklenem salonu Križeve gostilne „pri zvezdi“ na cesarja Jožefa trgu.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelnikovo
3. Poročilo blagajnikovo o računskih zaključkih za leta 1900, 1901 in 1902.
4. Poročilo nadziralnega odseka.
5. Volitev:
a) upravnega odbora.
b) nadziralnega odseka;
c) revizijskega.
6. Raznoterosti.

Okrajna bolniška blagajna ljubljanska.
V Ljubljani, dné 28. majnika 1903.

Načelnik:
Ivan Kregar.

NB. Brez legitimacije ni nikomur dovoljen pristop k zborovanju (§ 24. blagajniških pravil).

Solnčnike
421 v največji izbi 9-7
po najnižjih cenah priporočam
L. Mikusch
v Ljubljani, Mestni trg 15.

Krasen senčnat vrt v ljubljanski okolici.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu, da bodem otvoril
dné 1. junija 1903, to je binkoštni ponedeljek
gostilno v Šmartnem ob Savi
urejeno jako ugodno za izletnike (prej Fabijanovo posestvo).
Postregel bodem vedno s pristnim štajerskim, dolenskim in črnokalskim vinom ter z dobro gorko in mrzlo kuhinjo.
Pot iz Ljubljane: Po sv. Martina cesti mimo tovarne za lep, tričetrt ure hoda.
S spoštovanjem **Matija Dolničar, gostilničar.**

Pokrito kegljišče.
Velik hlev za konje.

Vzorci vina za poskušnjo, ceniki in natančnejša pojasnila dajejo se radi volje v skladišču na Starem trgu 15.

Na željo oziroma zahtevo dostavlja se naročeno vino franko na dom.

Bratje Novakovič lastniki vinogradov na otoku Braču in v makarskem primorju v Dalmaciji
uljudno naznanjajo sl. občinstvu stolnega mesta Ljubljane
da otvorijo jutri, v soboto, dné 30. t. m.

Prvo uzorno skladišče dalmatinskih vin
v steklenicah in na debelo **v Ljubljani, na Starem trgu 15**
ter se uljudno priporočajo v izdatna naročila. — Na izbero imajo izključno pristna, izbrana vina lastnega pridelka po različni primerno nizki ceni.

Tisk »Kotoliške Tiskarne« v Ljubljani.